

До 68-ї річниці початку Великої Вітчизняної війни

1941-Й РІК: СТОРИНКИ РОЗСЕКРЕЧЕНОЇ ПРАВДИ

1941-й рік. Перші дні війни. Про фронтові події цього періоду архіви подають у сотні разів менше інформації, ніж, скажімо, про події 1944 року, коли радянська армія наступала і у дивізійних та полкових штабах фіксувалися різноманітні дані. Цю документальну «пустоту» я особливо відчув, перебуваючи у Центральному архіві Міністерства оборони колишнього Радянського Союзу, що у Подольську під Москвою. Втім, факт до факту — і переді мною реально почала вимальовуватися тактико-статистична картина німецько-радянського протистояння на волинських теренах у першій осінній тиждень — чи не найбільш важкий, кровопролитний і водночас панічний за всю велико-вітчизняну баталію. Потім до цього архівного багажу додалася зацікавленість історією 9-го механізованого корпусу (командир - генерал-майор К.Рокосовський, а з 19 серпня 1941 р. - генерал-майор А.Маслов), що протистояв фашистській навалі під Дубно, Млиновом, Острогом, Рівним... Чимало світла на червневій події 1941 року пролили мемуари воєначальників, на долю яких випала гірка доля відступів та поразок на Волині. А зовсім недавно до рук потрапила історична розвідка письменника Олексія Ісаєва, який працював у Російському державному військовому архіві та використав чимало бойових розсекречених документів під грифом «Таємно» та «Для службового користування». Власне, ці втаємнені документи суттєво доповнили літопис нашого краю і лягли в основу розповіді про те, як розвивалися події у червні 1941 року довкола такого стратегічного пункту, як місто Дубно. У тому числі й на млинівських теренах.

Євген ЦИМБАЛЮК.

СХВАЛЕНИЙ ЖУКОВИМ КОНТРУДАР ТАК І НЕ ВІДБУВСЯ

Той факт, що війна застала Радянський Союз абсолютно знезапечно, навряд чи можна назвати цілковитою аксіомою. Бо все ж існувала директива «бути на чеку». З даного приводу, зокрема, характерним є такий епізод: у замісті Млинова дислокувався 46-й авіаційний полк, і традиційно кожної неділі звідси до Дубна відпущали до своїх сімей десяток-другий льотчиків. Втім, на 22 червня вперше прозвучала заборона. Залишилися військові недарма, адже недільного досвітку уже довелось давати відсіч ворогу, а Іванові Іванову, як відомо, належало здійснити перший в історії Великої Вітчизняної війни повітряний таран.

Офіційно ж директива про приведення в бойову готовність військ Південно-Західного фронту і заняття ними вогневих точок на кордоні була одержана в арміях вночі 22 червня. Наприклад, в 5-й армії директива доповіла командарму тільки в 2.30 ночі. А вже під ранок уздовж всієї лінії від Балтики до Чорного моря загуркотіла артилерія і небо наповнилось гулом німецьких

літаків. О 7.00, за підсумками офіційного оголошення війни і перших донесень з округів, надійшла директива №2, де звучав наказ: «1. Військам всіма силами і засобами обрушитися на ворожі сили і знищити їх в районах, де вони порушили радянський кордон».

Організувавши спротив, але так і не досягнувши вагомих результатів 23 червня, керівництво Південно-Західного фронту вирішило зібрати всі сили і нанести рішучий контрудар наступного дня. Г.Жуков в своїх мемуарах описує рішення штабу фронту: «24 червня, не чекаючи повного зосередження корпусів, треба здійснити контрудар на Клевань і Дубно. Командуючий 5-ю армією, окрім 22-го мехкорпусу, повинен об'єднати дії 9-го і 19-го механізованих корпусів і надати їм необхідну допомогу. Цей план був розумним, і я погодився з командуванням фронту, запропонувавши проте перевірити забезпечення взаємодії між корпусами і авіацією фронту». Втім, запланованого контрудару так і не вдалося здійснити.

Основною подією 25-го червня на західному фронті був вступ у бій тих радянських частин, що нагодилися з тилу для побудови лінії оборони. Німецька 11-а танкова дивізія, що до того часу не зустрічала опору, вступила у зустрічний бій біля Дубна та Млинова із з'єднаннями 36-го стрілецького

корпусу і передовими загонами 19-го механізованого корпусу. Згідно з оперативним зведенням, 228-а, 140-а і 146-а стрілецькі дивізії 36-го стрілецького корпусу зайняли оборону на рубежі Торговиця-Дубно-Кременець. Корпус був рівномірно розтягнутий уздовж русла річки Іква. Втім, зламавши оборону 228-ої стрілецької дивізії, німці до середини дня 25 червня узяли місто Дубно.

ТАНК ОСЬКІНА СТАВ КУЛЕМЕТНОЮ УСТАНОВКОЮ

Водночас розвідувальний батальйон 11-ї танкової дивізії в цей час атакував Млинів. Фашистським розвідникам, що прямували на бронемашині, протистояли частини полку 228-ї стрілецької дивізії спільно з ротою танків (16 машин Т-26 і Т-38) 40-ї танкової дивізії 19-го механізованого корпусу. Командував ротою танків старший лейтенант Івашковський, який оцінив сили німців як піхотний полк із великим оснащенням протитанкових засобів. Уже пізніше з'ясувалося, що це очевидне перебільшення. Штатна чисельність розвідувального загону німецької танкової дивізії становила 407 чоловік, що приблизно відповідало чисельності батальйону. На озброєнні розвідувального загону було 25 бронеавтомобілів, три 37-міліметрові протитанкові гармати, одинадцять протитанкових рушниць, дві 75-міліметрових легких піхотних гармати. У результаті важкого бою, втративши майже всі танки, загін Івашковського все ж утримав Млинів. Як свідчив звіт командира 40-ї танкової дивізії, «за два дні танкова рота Івашковського, діючи із полком 228-ї стрілецької дивізії, запекло атакувала ворога, знищуючи живу силу і вогневі засоби. До вечора 25 червня рота втратила 11 танків Т-26, два танки Т-38; тих, що ще можна було відремонтувати, залишилось три Т-26».

Під час бою між Млиновом та Дубно мав місце епізод доволі своєрідного використання танка Т-26 лейтенантом Оськіним. Не маючи снарядів, він використовував свою машину як кулеметний танк, знищуючи німців вогнем ДТ і гусеницями.

Далі буде...

►Ось!

ДРУГ БОБЕР ЗІТНУВ ЧЕРЕШНЮ...

Про бобрів і їх дивовижні творіння зачасти розповідають рибалки, мисливці чи натуралісти широкого профілю. Віднедавна і Георгій Шалайко із Новосілок може довго і натхненно розповідати про водяних зодчих, що можуть у сільському рові збудувати греблю, яка не пропустить крапельку водиці.

Втім, для переконливості Георгій Якович бере в руки чималий стовбур черешні і демонструє тонку роботу річкових тризунів. Черешню він приніс від рову, де її зітнули гострі різці бобрів. У кожному місці, де вони шліфували стовбур, видно їх справді ювелірну роботу. Якби не знав, то неодмінно припустив, що це справа рук теслі. Втім, Георгій Шалайко фахово аналізує кожен квадратний сантиметр деревини і розвіює мої думки.

Отже, зуби у друзів-бобрів напрочуд гострі, та й у будівельній справі вони знають толк. Прикро лишень, що черешня уже ніколи не вродить...

Віталій ТАПАСЮК.

